NN 66/2018 (20.7.2018.), Zakon o platnom prometu

HRVATSKI SABOR

1330

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU ZAKONA O PLATNOM PROMETU

Proglašavam Zakon o platnom prometu, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 6. srpnja 2018.

Klasa: 011-01/18-01/76
Urbroj: 71-06-01/1-18-2
Zagreb, 10. srpnja 2018.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

ZAKON

O PLATNOM PROMETU

GLAVA I.
OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju platne usluge i njihovi pružatelji, obveze pružatelja platnih usluga, institucije za platni promet i platni sustavi.

Usklađenost s pravnim aktima Europske unije

Članak 2.

Ovim Zakonom u hrvatsko zakonodavstvo preuzima se sljedeći akt Europske unije: Direktiva (EU) 2015/2366 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu, o izmjeni direktiva 2002/65/EZ, 2009/110/EZ i 2013/36/EU te Uredbe (EU) br. 1093/2010 i o stavljanju izvan snage Direktive 2007/64/EZ (Tekst značajan za EGP) (SL L 337, 23. 12. 2015.) (u daljnjem tekstu: Direktiva (EU) 2015/2366).

Pojmovi

Članak 3.

(1) U smislu ovoga Zakona pojedini pojmovi imaju sljedeće značenje:

1. *autentifikacija* jest postupak koji pružatelju platnih usluga omogućuje provjeru identiteta korisnika platnih usluga ili valjanosti korištenja određenoga platnog instrumenta, uključujući provjeru korištenja personaliziranih sigurnosnih vjerodajnica korisnika platnih usluga

2. *co-badging* jest uključivanje dvaju ili više platnih brendova ili aplikacija za plaćanje istoga platnog brenda na isti platni instrument

3. *datum valute* jest referentno vrijeme kojim se pružatelj platnih usluga koristi za izračunavanje kamata na novčana sredstva za koja se tereti račun za plaćanje (datum valute terećenja) ili za koja se odobrava račun za plaćanje (datum valute odobrenja)

4. *digitalni sadržaj* jest roba ili usluge koje se proizvode i isporučuju u digitalnom obliku, čija je uporaba ili potrošnja ograničena na tehnički uređaj i koja ni na koji način ne uključuje korištenje ili potrošnju fizičke robe ili usluga

5. *država članica* jest država članica Europske unije te država potpisnica Ugovora o Europskome gospodarskom prostoru

6. *država članica domaćin* jest država članica koja nije matična država članica, a u kojoj pružatelj platnih usluga ima podružnicu ili zastupnika ili pruža platne usluge neposredno

7. *eksternalizacija* jest ugovorno povjeravanje trećima obavljanja operativnih ili drugih aktivnosti institucije za platni promet ili operativnih aktivnosti upravitelja platnog sustava koje bi inače oni sami obavljali

8. *elektronička komunikacijska mreža* jest elektronička komunikacijska mreža kako je određena zakonom kojim su uređene elektroničke komunikacije

9. *elektronička komunikacijska usluga* jest elektronička komunikacijska usluga kako je određena zakonom kojim su uređene elektroničke komunikacije

10. *elektronička platna transakcija* jest platna transakcija inicirana i izvršena na način koji uključuje korištenje elektroničke platforme ili uređaja, a ne obuhvaća platne transakcije zadane papirnatim nalogom ili naloge zadane putem pošte ili telefona

11. *grupa* jest grupa društava koja su međusobno povezana odnosom iz članka 23. stavka 3. Zakona o računovodstvu (»Narodne novine«, br. 78/15., 134/15. i 120/16.) ili društava kako su određena člancima od 4. do 7. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 241/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 7. siječnja 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda za kapitalne zahtjeve za institucije (SL L 74, 14. 3. 2014.), koja su međusobno povezana odnosom iz članka 10. stavka 1., ili iz članka 113. stavaka 6. ili 7. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27. 6. 2013., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 575/2013)

12. *inicijalni kapital* jest kapital koji se sastoji od jedne ili više stavki iz članka 26. stavka 1. točaka (a) – (e) Uredbe (EU) br. 575/2013

13. *institucija za platni promet* jest pravna osoba koja je od nadležnog tijela matične države članice dobila odobrenje za pružanje jedne od platnih usluga iz članka 4. točaka od 1. do 7. ovoga Zakona ili više platnih usluga iz članka 4. ovoga Zakona

14. *izdavanje platnih instrumenata* jest platna usluga na temelju ugovora kojim se pružatelj platnih usluga obvezao platitelju dati platni instrument za iniciranje i obradu platiteljevih platnih transakcija

15. *izravno terećenje* jest platna usluga kojom se tereti platiteljev račun za plaćanje, pri čemu platnu transakciju inicira primatelj plaćanja na osnovi suglasnosti platitelja dane svom pružatelju platnih usluga, primatelju plaćanja ili pružatelju platnih usluga primatelja plaćanja

16. *jedinstvena identifikacijska oznaka* jest kombinacija slova, brojeva ili simbola koju pružatelj platnih usluga određuje jednom korisniku platnih usluga, a koju drugi korisnik platnih usluga mora navesti kako bi se jasno odredio prvi korisnik platnih usluga i/ili račun za plaćanje prvoga korisnika platnih usluga koji se upotrebljava u platnoj transakciji

17. *korisnik platnih usluga* jest fizička ili pravna osoba koja se koristi platnom uslugom u svojstvu platitelja, primatelja plaćanja ili istodobno u oba svojstva

18. *kreditni transfer* jest platna usluga kojom se račun za plaćanje primatelja plaćanja odobrava za platnu transakciju ili za niz platnih transakcija terećenja platiteljeva računa za plaćanje od strane pružatelja platnih usluga kod kojeg se vodi platiteljev račun za plaćanje, na osnovi naloga za plaćanje koji zadaje platitelj

19. *kvalificirani udio* jest udio u smislu članka 4. stavka 1. točke 36. Uredbe (EU) br. 575/2013

20. *mala institucija za platni promet* jest pravna osoba osnovana u Republici Hrvatskoj koju je Hrvatska narodna banka upisala u registar iz članka 93. ovoga Zakona radi pružanja jedne ili više platnih usluga iz članka 4. točaka od 3. do 6. ovoga Zakona.

21. *matična država članica* jest država članica u kojoj se nalazi registrirano sjedište pružatelja platnih usluga, a ako pružatelj platnih usluga nema registrirano sjedište prema svojem nacionalnom pravu, tada je to država članica u kojoj se nalazi njegovo mjesto uprave

22. *međunarodna platna transakcija* jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u Republici Hrvatskoj, a drugi u trećoj državi

23. *nacionalna platna transakcija* jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platiteljev pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji se nalaze u Republici Hrvatskoj

24. *nalog za plaćanje* jest instrukcija platitelja ili primatelja plaćanja svom pružatelju platnih usluga, a kojom se traži izvršenje platne transakcije

25. *novčana pošiljka* jest platna usluga pri kojoj se primaju novčana sredstva od platitelja, bez otvaranja računa za plaćanje na ime platitelja ili primatelja plaćanja, s isključivom svrhom prijenosa odgovarajućeg iznosa novčanih sredstava primatelju plaćanja ili drugom pružatelju platnih usluga za primatelja plaćanja, i/ili se takva novčana sredstva primaju za primatelja plaćanja i stavljaju mu se na raspolaganje

26. *novčana sredstva* jesu novčanice i kovani novac, elektronički novac u smislu zakona kojim se uređuje elektronički novac te druga novčana potraživanja prema pružatelju platnih usluga (knjižni novac)

27. *okvirni ugovor* jest ugovor o platnim uslugama kojim se uređuje buduće izvršenje pojedinačnih i uzastopnih platnih transakcija, a koji može sadržavati obvezu i uvjete otvaranja i vođenja računa za plaćanje

28. *online* jest mogućnost povezivanja putem javno dostupne komunikacijske mreže, primjerice interneta, radi korištenja određene usluge

29. *osjetljivi podaci o plaćanju* jesu podaci kojima se može koristiti za izvršenje prijevare, uključujući personalizirane sigurnosne vjerodajnice; ime vlasnika računa i broj računa nisu osjetljivi podaci o plaćanju u odnosu na uslugu iniciranja plaćanja i uslugu informiranja o računu

30. *personalizirana sigurnosna vjerodajnica* jesu personalizirana obilježja koje pružatelj platnih usluga daje korisniku platnih usluga u svrhu autentifikacije

31. *platitelj* jest fizička ili pravna osoba koja ima račun za plaćanje i daje nalog ili suglasnost za plaćanje s tog računa ili, ako račun za plaćanje ne postoji, fizička ili pravna osoba koja zadaje nalog za plaćanje

32. *platna kartica* jest sredstvo koje omogućuje svojem imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja bilo na daljinu i/ili koje omogućuje podizanje gotova novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju, te prijenos novčanih sredstava, a koje omogućuje iniciranje platne transakcije i njezino izvršavanje u okviru kartične platne sheme

33. *platna transakcija* jest polaganje, podizanje ili prijenos novčanih sredstava koje je inicirao platitelj ili je inicirana u njegovo ime i za njegov račun ili ju je inicirao primatelj plaćanja, bez obzira na to kakve su obveze iz odnosa između platitelja i primatelja plaćanja

34. *platna transakcija s udaljenosti* jest elektronička platna transakcija koja je inicirana putem interneta ili uređaja kojim se može koristiti za komunikaciju na daljinu

35. *platni brend* jest materijalni ili digitalni naziv, termin, znak, simbol ili njihova kombinacija, kojim je moguće odrediti kartičnu platnu shemu za izvršavanje platne transakcije na temelju kartice

36. *platni instrument* jest personalizirano sredstvo i/ili skup postupaka ugovorenih između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga kojima se koristi za zadavanje naloga za plaćanje

37. *platni instrument na temelju kartica* jest svaki platni instrument, uključujući karticu, mobilni telefon, računalo ili bilo koji drugi tehnološki uređaj s odgovarajućom aplikacijom za plaćanje, koji platitelju omogućuje iniciranje platne transakcije na temelju kartica, a koja nije kreditni transfer ili izravno terećenje kako su određeni u članku 2. Uredbe (EU) br. 260/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o utvrđivanju tehničkih i poslovnih zahtjeva za kreditne transfere i izravna terećenja u eurima i o izmjeni Uredbe (EZ) br. 924/2009 (SL L 94, 30. 3. 2012., u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 260/2012)

38. *platni sustav* jest sustav za prijenos novčanih sredstava s formalnim i standardiziranim postupcima i zajedničkim pravilima za obradu, obračun i/ili namiru platnih transakcija

39. *podružnica institucije za platni promet* jest dio institucije za platni promet koji nema pravnu osobnost, a neposredno obavlja neke ili sve transakcije koje obavlja institucija za platni promet i nalazi se izvan registriranog sjedišta institucije za platni promet odnosno ako nema registrirano sjedište, izvan mjesta u kojemu se nalazi mjesto uprave; sve podružnice koje u istoj državi članici osnuje institucija za platni promet koja ima sjedište u drugoj državi članici smatraju se za potrebe ovoga Zakona jednom podružnicom

40. *potrošač* jest fizička osoba koja u ugovorima o platnim uslugama obuhvaćenima ovim Zakonom djeluje izvan područja svoje gospodarske djelatnosti ili slobodnog zanimanja

41. *pouzdana autentifikacija klijenta* jest autentifikacija na osnovi uporabe dvaju ili više elemenata koji pripadaju u kategoriju znanja (nešto što samo korisnik zna), posjedovanja (nešto što samo korisnik posjeduje) i svojstvenosti (nešto što korisnik jest) koji su međusobno neovisni, što znači da povreda jednog ne umanjuje pouzdanost drugih i koja je osmišljena na takav način da štiti povjerljivost autentifikacijskih podataka, pri čemu najmanje dva od navedenih elemenata moraju pripadati različitoj kategoriji

42. *prekogranična platna transakcija* jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih se jedan pružatelj platnih usluga nalazi u Republici Hrvatskoj, a drugi u drugoj državi članici

43. *prihvaćanje platnih transakcija* jest platna usluga koju pruža pružatelj platnih usluga na osnovi ugovora s primateljem plaćanja o prihvaćanju i obradi platnih transakcija, koji ima za posljedicu prijenos novčanih sredstava primatelju plaćanja; ta platna usluga može se ugovoriti u odnosu na bilo koji platni instrument

44. *primatelj plaćanja* jest fizička ili pravna osoba kojoj su namijenjena novčana sredstva koja su predmet platne transakcije

45. *pružatelj platnih usluga koji vodi račun* jest pružatelj platnih usluga koji platitelju otvara i vodi račun za plaćanje

46. *pružatelj usluge informiranja o računu* jest pružatelj platnih usluga koji obavlja djelatnost navedenu u članku 4. točki 8. ovoga Zakona

47. *pružatelj usluge iniciranja plaćanja* jest pružatelj platnih usluga koji obavlja djelatnost navedenu u članku 4. točki 7. ovoga Zakona

48. *račun za plaćanje* jest račun koji vodi pružatelj platnih usluga na ime jednog ili više korisnika platnih usluga kojim se koristi za izvršavanje platnih transakcija

49. *radni dan* jest dan na koji posluje relevantni pružatelj platnih usluga koji sudjeluje u izvršenju platne transakcije kako bi se platna transakcija mogla izvršiti

50. *referentna kamatna stopa* jest kamatna stopa koja se upotrebljava kao osnovica za izračunavanje kamate koja će se primjenjivati, a koja potječe iz javno dostupnog izvora i koju mogu provjeriti obje strane ugovora o platnoj usluzi

51. *referentni tečaj* jest tečaj koji se primjenjuje kao osnovica za preračunavanje valute, a koji čini dostupnim pružatelj platnih usluga ili koji potječe iz javno dostupnog izvora

52. *regulatorni kapital* jest kapital određen člankom 4. stavkom 1. točkom 118. Uredbe (EU) br. 575/2013, pri čemu je najmanje 75 % osnovnoga kapitala u obliku redovnoga osnovnoga kapitala iz članka 50. te Uredbe, a dopunski kapital jednak je ili manji od jedne trećine osnovnoga kapitala

53. *registrirani pružatelj usluge informiranja o računu* jest pravna ili fizička osoba koju je nadležno tijelo matične države članice upisalo u odgovarajući registar radi pružanja isključivo platne usluge iz članka 4. točke 8. ovoga Zakona.

54. *sredstvo za komuniciranje na daljinu* jest sredstvo kojim se može koristiti za sklapanje ugovora o platnim uslugama bez istodobne fizičke nazočnosti pružatelja i korisnika platnih usluga

55. *suradnik stjecatelja kvalificiranog udjela u instituciji za platni promet* jest:

– svaka fizička osoba koja je na rukovodećem položaju u pravnom subjektu u kojem je namjeravani stjecatelj kvalificiranog udjela u instituciji za platni promet na rukovodećem položaju ili stvarni vlasnik nad pravnim subjektom

– svaka fizička osoba koja je stvarni vlasnik pravnog subjekta u kojem je namjeravani stjecatelj kvalificiranog udjela u instituciji za platni promet na rukovodećem položaju

– svaka fizička osoba koja s namjeravanim stjecateljem kvalificiranog udjela u instituciji za platni promet ima zajedničko stvarno vlasništvo nad pravnim subjektom

56. *suradnik podnositelja zahtjeva za izdavanje odobrenja za obavljanje funkcije člana uprave institucije za platni promet* jest:

– svaka fizička osoba koja je na rukovodećem položaju u pravnom subjektu u kojem je kandidat za člana uprave institucije za platni promet na rukovodećem položaju ili stvarni vlasnik nad pravnim subjektom

– svaka fizička osoba koja je stvarni vlasnik pravnog subjekta u kojem je kandidat za člana uprave institucije za platni promet na rukovodećem položaju

– svaka fizička osoba koja s kandidatom za člana uprave u instituciji za platni promet ima zajedničko stvarno vlasništvo nad pravnim subjektom

57. *sustavni rizik* jest rizik uzrokovan poremećajem u radu platnog sustava ili nemogućnošću sudionika u platnom sustavu da ispune svoje obveze povezane s funkcioniranjem platnog sustava, čija je posljedica nemogućnost ispunjenja obveza od strane drugih sudionika u platnom sustavu ili narušavanje sigurnosti platnog prometa i financijskog sustava u cjelini

58. *trajni nosač podataka* jest svako sredstvo koje korisniku platnih usluga omogućuje pohranjivanje informacija upućenih osobno njemu na način da su mu one dostupne za buduću uporabu u razdoblju koje odgovara svrsi informacija i koje omogućuje reproduciranje pohranjenih informacija u nepromijenjenom obliku

59. *treća država* jest svaka država koja nije država članica

60. *uska povezanost* jest uska povezanost kako je uređena člankom 4. stavkom 1. točkom 38. Uredbe (EU) br. 575/2013

61. *usluga iniciranja plaćanja* jest usluga zadavanja naloga za plaćanje na zahtjev korisnika platnih usluga s njegova računa koji vodi drugi pružatelj platnih usluga

62. *usluga informiranja o računu* jest *online* elektronička usluga kojom se pružaju konsolidirane informacije o jednom ili više računa za plaćanje koje korisnik platnih usluga ima kod drugog pružatelja platnih usluga ili kod više pružatelja platnih usluga

63. *zastupnik* jest fizička ili pravna osoba koja pruža platne usluge u ime i za račun institucije za platni promet, male institucije za platni promet odnosno registriranog pružatelja usluge informiranja o računu.

(2) Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Platne usluge

Članak 4.

Platne usluge jesu sljedeće usluge koje pružatelji platnih usluga obavljaju kao svoju djelatnost:

1. usluge koje omogućuju polaganje gotova novca na račun za plaćanje, kao i svi postupci koji su potrebni za vođenje računa za plaćanje

2. usluge koje omogućuju podizanje gotova novca s računa za plaćanje, kao i svi postupci koji su potrebni za vođenje računa za plaćanje

3. usluge izvršenja platnih transakcija, uključujući prijenos novčanih sredstava na račun za plaćanje kod korisnikova pružatelja platnih usluga ili kod drugog pružatelja platnih usluga, i to:

a) izvršenje izravnih terećenja, uključujući jednokratna izravna terećenja

b) izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva ili

c) izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge

4. usluge izvršenja platnih transakcija u kojima su novčana sredstva pokrivena kreditnom linijom za korisnika platnih usluga, i to:

a) izvršenje izravnih terećenja, uključujući jednokratna izravna terećenja

b) izvršenje platnih transakcija putem platnih kartica ili sličnog sredstva ili

c) izvršenje kreditnih transfera, uključujući trajne naloge

5. usluge izdavanja platnih instrumenata i/ili prihvaćanja platnih transakcija

6. usluge novčanih pošiljaka

7. usluge iniciranja plaćanja i

8. usluge informiranja o računu.

Aktivnosti koje se ne smatraju platnim uslugama

Članak 5.

Platnim uslugama u smislu ovoga Zakona ne smatraju se:

1. platne transakcije izvršene isključivo u gotovu novcu izravno između platitelja i primatelja plaćanja bez sudjelovanja posrednika

2. platne transakcije između platitelja i primatelja plaćanja preko trgovačkog zastupnika koji je sporazumom ovlašten za pregovaranje ili sklapanje ugovora o prodaji ili kupnji robe ili usluga u ime samo platitelja ili samo primatelja plaćanja

3. profesionalan fizički prijevoz novčanica i kovanog novca, uključujući njihovo prikupljanje, obradu i dostavu

4. platne transakcije koje se sastoje u neprofesionalnom prikupljanju i dostavi gotova novca u sklopu neprofitne ili dobrotvorne djelatnosti

5. usluge kod kojih primatelj plaćanja daje platitelju gotov novac kao dio platne transakcije na izričit zahtjev korisnika platnih usluga dan neposredno prije izvršenja platne transakcije u sklopu plaćanja za kupnju robe ili usluga

6. poslovi mijenjanja gotova novca za gotov novac, uključujući mjenjačke poslove, pri čemu se novčana sredstva ne drže na računu za plaćanje

7. platne transakcije na osnovi sljedećih papirnatih dokumenata vučenih odnosno podnesenih pružatelju platnih usluga radi stavljanja novčanih sredstava na raspolaganje primatelju plaćanja:

a) čekova u skladu sa Ženevskom konvencijom o jedinstvenom zakonu o čekovima od 19. ožujka 1931.